

Neoklasicizem, konec 18.stol.

Politično dogajanje- Francoska revolucija, filozofija razsvetljenstva. Častijo antično misel.

Lepota/estetika- dosežemo lahko samo z razumom. Cogito ergo sum – s sistemom razuma, pravil dosežemo največji estetski užitek.

Napoleonova vladavina (osvajanja). Povsod urejal zadeve (spoštovanje do kultur, ki jih je okupiral).

Napoleonove pobude so tudi začetki arheologije (s seboj veliko risarjev, znanstvenikov – eden razrešil hieroglif). Zanimanje za arheologijo tudi v drugih državah, tudi zanimanje za umetnostno zgodovino – želeli vse sistematično urediti. Schlieman – odkril Trojo (sledil Iliadi, amater).

Winckelman – teoretik, ki je na podlagi Schliemanovih odkritij razvil teorijo o beli antiki, ki je vplivala na takratno slikarstvo in kiparstvo. Vplival na razvoj odnosa do umetnosti. Razvije se nova smer v umetnosti, historizem – oponašanje drugih slogov. Te ideje so najbolj očitne v arhitekturi (eden takih slogov je neoklasicizem – najmočnejši in je najbolj reprezentančen). V slikarstvu pa prevladuje akademizem – šolanje na likovnih akademijah. Tam učijo stroga estetska pravila slikanja, ki temeljijo na antični in renesančni umetnosti (korigiranje v imenu lepote, pomembno je senčenje, barva nepomembna, pomembna je perspektiva)

Arhitektura – graditi začnejo velika mesta in jih obnavljati (najbolj v Fra.). Nova arhitekturna struktura mesta: zvezdasto se širi od slavoloka, ogromni bulvarji (zelo široke glavne ceste), avenije. Prvi je bil Pariz, sledijo mu ostala mesta (Berlin, Budimpešta, Dunaj). Menja se pomen javnih stavb – ta naraste (prej cerkve in gradovi) – aristokracija nima več realne družbene moči. Javne stavbe najpogosteje zgrajene v neoklas. slogu (red, urejenost). Brandemburška vrata, Berlinski parlament, Bela hiša – izžarevajo nedotakljivo moč.

- La made Laine – kot grški tempelj (vendar večji) – timpanon, antični friz, peripter. Sicer krščanska cerkev.
- Panteon – Avtor Soufflot. V Parizu. Zgradba narejena popolnoma po vzoru rimskega Panteona, vendar večji. Tudi v pariškem Panteonu pokopani pomembni, zaslužni ljudje. Tu obešeno Foucojeva nihalo. Nastal na mestu, kjer je bila prej cerkev sv. Genovefe. Oblika grškega križa, na sredini kupola na tamburju s peripterjem

Kiparstvo – način razmišljanja je isti – vzor v grškem klasicizmu (oživljena antika, idealna lepota)

Antonio Canova – velja za največjega mojstra tega obdobja.

- Napoleon kot Apolon
- Amor in Psihe – bel kamen (bela antika), Amor z razprtimi krili, ona leži in ga objema.
- Portret Paoline Borghese kot Venere – akt (takrat ni to razkrivanje in erotičnost) – s tem poudarjanjem klasičnosti, kot v antiki. Leži na zofi, v roki drži jabolko, idealizirana, profil, pokrita do pasu.

Slikarstvo – vzor iz antike – jasne barve in poteze (oblika popolnoma jasna). Pregledna, jasna in uravnovešena kompozicija. Naravna svetloba. V ospredju je moralna zgodba – estetika, morala, patriarhat.

Jacques Louis David – izrazit akademist. Historični prizori iz mitologije in njegovega časa.

- Napoleon prečka Alpe – konjeniški portret. Reprezentančen. Napoleon (idealiziran vojskovodja)- istoveti ga s Hanibalom (piše na kamnu Napoleon novi osvajalec)
- Maratova smrt – Marat eden od revolucionarjev v Napoleonovem času (umorjen v kopeli). Spodaj piše A Marat (za Marata). Naslikal ga je kot Kristusa – ikonografija ista kot pri snemanju s križa (upodobljen kot mučenik).

- Sabinke – prej vedno upodabljali ugrabitev Sabink (erotično). Gre za historični prizor.

Rimljani ugrabili Sabinke in se z njimi poročili, ko so Sabinci prišli iskat sabinke, te niso hotele zapustiti svoje družine in otrok. Ženska se vedno postavi za družino (to je najpomembnejše). Sabinke branijo Rimljane.

- Prisega Horacijev – oče daje meče sinovom, da gredo v boj. V ozadju antična arhitektura. Ob strani pasivna skupina ženska (jokajo). Antična oblačila. Gre za manifest neoklasicizma. Barva ima simbolno vlogo – moški/močne barve, moč, odločnost; ženske/nežne barve – strah, ženskost
- Napoleonovo kronanje – trenutek, ko okrona ženo Josephine

August Ingres – pathos, slavljenje, ostre izrazite slike. Znan tudi kot portretist. Najbolj znan po slikah odalisk – orientalske plesalke (prostitutke). Te ženske vedno slika v hrbet (poudarja erotizem) – Evropejcem zanimiva ideja harema. Zelo natančne upodobitve tkanine in ostalih materialov.

- Napoleon na prestolu – predstavljen kot grški bog, v rdečem ogrinjalu
- Jupiter in Tetis – Tetis smrtnica, ki je prišla Jupitra prosit za pomoč družini
- Velika odaliska – hrbtni akt
- Turška kopel – hrbtni akt

Neoklasicizem na slovenskem

- Kazina – primer neoklasicistične srhitekture

Franc Kavčič

- Salomonova sodba – v antičnih oblačilih. Prizor iz biblije (bil je kralj – simbol modrosti). 2 vira svetlobe (salomon seva modrost in okno). Trenutek najhujše drame. Moralna zgodba – kako se mora ženska obnašati, za družino in otroka vse.
- Fokion z ženo in bogato Jonko – Jonka v bogatih tkaninah (rumeno in modro) – materialistka. Fokionova žena – moje največje bogastvo je moj mož (moralni nauk)